

ORĘDOWNIK ŚMIGIELSKI

Wychodzi codziennie z wyjątkiem świąt. — Przedpłata miesięcznie z przyniesieniem 175 mk., w agencjach miesięcznie 160 mk. Numer pojedynczy 7 mk. niedzielny 10 mk. TELEFON nr. 65 Skrzynka poczt. 13.

OGŁOSZENIA STAROSTWA, KOMISARJATÓW,
MAGISTRATÓW ORAZ WŁADZ POLICYJNYCH
SA PRAWOMOCNE.

Cena ogłosz.: za 1-lin. wiersz petyt. 10 mk., w części urzędowej lub reklamowej 20 mk. Adr. Admin. i Red. Śmigiel - Wielkopolska. Pocztkont. czek. A. Klóskowski w Poznaniu nr. 160 006, w Wrocławiu (Breslau) nr. 7283.

Część urzędowa.

Ogłoszenie!

Od dnia 15. b. m. będzie Hurtownia w Śmiglu wydawała znaczki ulgowe na okowitę do palenia, za którą wynosi cena tymczasowo 450 mk. za litr.

Prawo do korzystania z znaczków tych mają rodziny niezamożne, posiadające dzieci niżej 1 roku. Muszą one wykazać się poświadczeniem od pp. komisarzy lub Magistratów, że są uprawnione do odebrania znaczków ulgowych.

Pow. Urząd Gospodarczy.

Na mocy rozporządzenia tymczasowego, Ministerstwa b. dz. pr. z dnia 25. marca 1920 (Dziennik Urzędowy Min. b. dz. pr. na rok 1920 Nr. 19) mianowałem aż do odwołania, gospodarza Ludwika Marciniowskiego z Proch komisarycznym sołtysiem i poborcą podatków tejże gminy.

Śmigiel, dnia 2. 1. 1922r.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego.

Starosta, Kopezyński

Według pisma Dyrekcji Pózt i Telegrafów, powtarzają się od dłuższego czasu kradzieże drutu z tras telefonicznych i telegraficznych i to na przestrzeni wielu kilometrów.

Ponieważ wskutek tego ponosi Skarb Państwa wielkie szkody zwracam się do publiczności o zgłoszenia, każdego wypadku kradzieży drutu z słupów telefonicznych lub telegraficznych albo uszkodzenia, najbliższej władzy policyjnej, która natychmiast wdroży śledztwo i poszukiwania za sprawcą.

Każdy Obywatel — Polak powinien uważać sobie za obowiązek zapobiedz każdej kradzieży i uszkodzenia państwowego. Osoby, które wiedzą o podobnych sprawach a usiłują zataić w równiej mierze będą karani z osobą która kradzież lub uszkodzenie popełni.

Śmigiel, dnia 7. 1. 1922 r.

Starosta, Kopezyński.

W ślad za okólnikiem z dnia 28/XI. 1921 r. 1. dz. 4845/21 1 M 2 zawiadamiam, że w sprawach dotyczących rekwizycji i świadczeń wojennych, jest Kom. Likw. Urzędu Wojskowego kompetentną jedynie za czasokres istnienia b. formacji Wielkopolskich t. j. za czas od 27/XII 1918 do 15/XI 1919.

Wszelkie pretensje i świadczenia dokonane po 15/XI 1919 należy skierować do Intendentury Okr. Korp. Nr. VII w Poznaniu.

W z. (—) Dr. Cwojdzński.

Śmigiel, dnia 7/1. 1922 r.

Powyższe rozp. Województwa podaje do wiadomości i zresztą powołuje się na moje ogłoszenie w Orędowniku Śmigielskim Nr. 283 z dnia 16. grudnia 1921 r.

Starosta Kopezyński.

Część nieurzędowa,

za którą władza nie bierze odpowiedzialności

Danina państwowa.

Ostatni projekt o daninie państwowej żąda ściągnięcia daniny także od posiadanej gotówki (art 3).

Każdy więc, który posiada mk. 100 000 i więcej, będzie musiał płacić daninę. Projekt o daninie tej przewiduje ściągnięcie jej w taki sposób że z góry uniemożliwia zeznanie nieprawdziwe.

Natomiast zawiera art 3 tego projektu jeden wyjątek, gdzie **gotówka nie będzie podlegała daninie**, a mianowicie ta gotówka, która znajduje się w instytucjach finansowych jak w kasach Oszczędności itp. Zatem złożony gotówkę Twą do kasy Oszczędności jesteś wolny od obowiązku płacenia daniny od gotówki, a prócz tego płaci Tobie Kasa Oszczędności wysokie odsetki za złożone w niej kapitały.

Przepis, zwalniający w tym wypadku posiadacza gotówki od daniny, ma to na celu, aby pieniądź skupił się w instytucjach finansowych w kasach — Oszczędności, — które lokowane w nich kapitały

obracają na uprzemysłowienie kraju, przyczyniają się więc do pomnożenia dóbr ekonomicznych Polski — a tem samem do podniesienia naszej waluty.

Cóż więc Tobie czynić należy? Wybór łatwy!

Oddaj pieniądze Twe do Kasy Oszczędności, a będziesz nie tylko wolny od płacenia daniny od gotówki, ale zyskasz procent za złożone kapitały. Pieniądze Twe przyczynią się do odbudowy gospodarki krajowej, a tem samem do naprawy naszej marki polskiej.

Po wyborach.

W ostatnich kilku tygodniach, na całym obszarze Polski Zachodniej, odbywały się wybory do ciał samorządowych, t. j. do rad miejskich i sejmików powiatowych. Dzisiaj można już na podstawie wyników, wyciągnąć niektóre wnioski i porobić spostrzeżenia.

Otóż społeczeństwo polskie podzieliło się przy wyborach na dwa obozy; pierwszy — narodowy, społecznie umiarkowy i praworządny, drugi — radykalny i w agitacji niewybredny i bez poczucia odpowiedzialności za swoje czyny i słowa.

Według nas nie polityka, ale wiedza i zdolności powinny decydować o tem, kto ma zasiadać w ciałach kierujących życiem społecznym i gospodarczym naszych miast i miasteczek, naszych województw i powiatów.

Narodowa Partja Robotnicza poszła wprost odwrotnym kierunku. Uznali, że o szpitalach, wodociągach, drogach, brukach, elektrowniach, podatkach, i tak dalej — mogą decydować przedewszystkiem ci, którzy są sekretarzami w Zjednoczeniu Zawodowem lub agitatorami N. P. R. Oni przedstawiciele „ludu robotniczego“ mogą ująć w ręce władze i pokierować życiem społecznym. Poczuli w sobie iskrę i pewność, ponieważ najpewniejsi są ci, którzy najmniej wiedzą i nie wiele oleju mają w głowie. Pomysłeli sobie, jak my kierujemy Zjednoczeniem, to dlaczegoż nie możemy rządzić miastem, powiatem, a z czasami państwem. Przewróciło się im w głowie i poszli na podbój.

Podczas tego pochodu po władzę nie liczono się z niczem. Przedewszystkiem zakazano z góry, że nie wolno zawierać żadnych kompromisów. Obiecywano złote góry, schlebiano robotnikowi, grano na jego doli i niedoli, wymyślano wszystkich i wszystko — tylko nigdy nie mówiono o jednej rzeczy, a mianowicie w jaki sposób poprawić wady i uzupełnić braki, wśród których żyje naród polski i klasa robotnicza. Po co sobie tam głowę psuć — lepiej wymyślać — to łatwiejsze i daje szybsze rezultaty przy głosowaniu.

Jakież wyniki dała ta demagogja? Rezultaty głosowania moglibyśmy ująć w trzy grupy: 1) Pomorze, 2) Większe miasta w Wielkopolsce, 3) miasteczka i wsie w Wielkopolsce.

Wybory do rad miejskich na Pomorzu wykazały upadek wpływu i znaczenia N. P. R. na tym terenie. Oprócz Grudziądza wszędzie na Pomorzu N. P. R. poniosła klęskę. Czem się to tłumaczy? Narodowa Partja Robotnicza w województwie pomorskiem miała dotychczas decydujący wpływ. Tam wojewodą jest ich wódz Jan Brejski. Przy wyborach do Sejmu w maju 1920 r. enpeerowcy na 15 polskich posłów przeprowadzili dziesięciu swoich. Robotnik wierzył wówczas w ich obietnice i siedł z nimi. Ale później przekonał się, że to były tylko obietniczki — cacanki i odwrócił się od nich. Część robotników przeszła do stronnictw narodowych, inni dali się uwieść socjalistom, a część tylko pozostała przy N. P. R.

Nie można na dłuższą metę utrwalić swoich wpływów tylko demagogją i obietnicami. O tem najlepiej mówią wyniki wyborów na Pomorzu.

W Wielkopolsce we większych miastach naogół odniosło zwycięstwo stronnictwa narodowe i umiarkowane. Świadczą o tem wybory w Bydgoszczy, Ostrowie, Gostyniu, Kościanie, Gnieźnie, a przede wszystkim w Poznaniu. W Poznaniu N. P. R. poniosła sromotną klęskę. Wyniki wyborów we większych miastach świadczą, że robotnik wykwalifikowany, bardziej kulturalny, i mający sposobność u góry poznać przewodników N. P. R., obrzydził sobie ich postępowanie i zwraca się w stronę grup narodowych i umiarkowanych.

Zwycięstwo odniosła N. P. R. w małych miasteczkach i po wszech dominialnych. Tam bowiem jeszcze niedotarła wszędzie praca polityczna, społeczna i oświatowa innych grup, a N. P. R. mając w swoim ręku Zjednoczenie Zawodowe, wygrała ten atut dla swoich partyjnych celów. Na rozkaz z góry głosowały całe filje Zjednoczenia na listę N. P. R. Po wyborach jednak zaraz robotnicy oprzytomnieli. Gdy ich powybijano do komisji w radach miejskich — wtedy poznali, że przyjęli obowiązki na swoje barki, którym nie podoleją.

Wybory ostatnie do ciał samorządowych powinny nas nauczyć, że bynajmniej N. P. R. nie może utożsamiać siebie z robotnikami z Zachodniej Polski i że, jeżeli stronnictwa narodowe popracują jeszcze dłuższy okres czasu nad zorganizowaniem i oświatą robotnika, to zbankrutuje ostatecznie partja ciemnoty i niecelowa.

Pracy i oświaty, a wśród mas robotniczych zapanuje duch spokoju, który odsunie na bok warcholów, którzy tylko grunt uprawiają dla komunistów, licząc się z nimi w nienawiści stanowej.

(Sztandar.)

Z przemysłu wielkopolskiego.

Najstarsza w Wielkopolsce a największa w całej Polsce fabryka maszyn rolniczych H. Cegielski Tow. Ake. w dniu 15 grudnia uczciła uroczystym obchodem 75-letni jubileusz swojej pożytecznej działalności. Obchód ten rozpoczął się nabożeństwem w Farze Poznańskiej, celebrowanem przez Ks. Patrona Adamskiego, po którym odbyło się uroczyste posiedzenie Rady Nadzorczej w lokalu Centrali Towarzystwa.

Posiedzenie to zagał prezes Rady Nadzorczej p. Seweryn Samulski, dając krótki zarys rozwoju historycznego przedsiębiorstwa i podnosząc kolejno zasługi wybitniejszych jednostek z pośród kierowników i pracowników. Następnie członek Dyrekcji Generalnej p. Suchowiak streścił przebieg pracy dotychczasowej około rozbudowy Towarzystwa, podnosząc przede wszystkim zasługi polskiego robotnika, który wykazał wielką ochotę do pracy i przywiązanie dla firmy i przyczynił się wielce do obecnej jej potęgi.

W uznaniu tych zasług Dyrekcja Generalna zgłosiła wniosek, przez Radę Nadzorczą przyjęty bez dyskusji, wypłacenia specjalnej jednorazowej gratyfikacji robotnikom jubilatam, których liczba sięga kilkudziesięciu osób.

Wysokość gratyfikacji ustosunkowano do liczby lat pracy i tak: pracujący ponad 40 lat otrzymali 30.000 marek, ponad 30 lat — 20.000, ponad 25 lat 10.000, ponad 15 lat 5.000. Również bez dyskusji Rada Nadzorcza zatwierdziła wniosek Dyrekcji Generalnej o dodatkowym udotowaniu kwotą 5 milionów marek już istniejącego funduszu zapomogowo-emerytalnego dla urzędników i robotników firmy, przyczem Rada Nadzorcza poleciła Zarządowi opracowanie statutu i regulaminu tego funduszu. Wreszcie uchwaliła Rada Nadzorcza wypłacenie wszystkim urzędnikom, którzy byli zatrudnieni w firmie z końcem września 1921 r. gratyfikacji gwiazdkowej w wysokości 1-miesięcznej całej pensji.

Godzi się wspomnieć o miłej niespodziance, jaką zgotowały firmie H. Cegielski Rada Nadzorcza i Zarząd Banku Związku Spółek Zarobkowych, wręczając Zarządowi w trakcie posiedzenia Rady Nadzorczej wspaniałą adres bogato wykończony.

W treści adresu, umieszczonej pod owiniętą malowaną ręknicie z widokiem szeregu zakładów fabrycznych z dymiącymi kominami, z jednej strony, i widokiem złocistych łanów zboża z drugiej, Bank Związku podkreśla 22 lata wspólnych trudów, którym przyświecał wspólny cel: „Polski grosz do wspólnej polskiej kasy“. „Polski plug na polską ziemię“. Adres zakończono następującem życzeniem: „Niech polskie młoty kują coraz sprawniej“. „Niech maszyny Wasze coraz lepiej uprawiają ojczystą glebę“. „Niech wagony, które wyrabiacie, wiozą do każdego zakątka Polski dobrobyt i powodzenie!“

Punktem kulminacyjnym uroczystości był bankiet, urządzony staraniem firmy H. Cegielski w salonach hotelu „Bazar“ w Poznaniu, na którym Dyrekcja z iscie staropolską gościnnością podejmowała zaproszonych gości, członków Rady Nadzorczej,

KRONIKA.

KALENDARZYK

Dziś: Weroniki
Jutro: Hilarego.
Wschód słońca: 8,34, zachód 5,36.
Długość dnia: 9,12. Przybyło 0,39.

Z TOW. PRZEMYSŁOWCÓW. W zeszły piątek, tj. dnia 6 stycznia odbyło się w Śmiglu na salce Duchy św. doroczne walne zebranie Tow. kat. przemysłowców. Zebranie zagaił dotychczasowy prezes Tow. p. M. Stachowiak, który w swym przemówieniu poświęcił kilka słów ciepłej pamięci zmarłego dziekana ks. Cichowskiego, a którą to pamięć obecni uczcili przez powstanie. Następnie na przewodniczącego wybrano posła p. Bresińskiego, który okolicznościowo zawiązał do naszego miasta.

Po wysłuchaniu i udzieleniu pokwitowań sprawozdaniem sekretarza, skarbnika z bibliotekarza wybrano ponownie wszystkich dotychczasowych członków Zarządu. Z obecnych gości przystąpiło do Tow. 6 członków i życzyć by należało, aby za ich przykładem poszli i inni, którzy do Towarzystwa Przemysłowców jeszcze nie należą.

W wolnych głosach zabrał głos poseł Bresiński, a poruszywszy kilka ważnych spraw dzisiejszej doby, jak finanse miast, podatki konsumcyjne itp., skreślił w końcu na ogólne żądanie zebranych stosunek Chrześc. Nar. Stronnictwa Pracy wobec innych obozów politycznych. W dyskusji, jaka się na tle tego przemówienia wywiązała, wszyscy mówcy wyrażali zgodnie swe uznania i sympatje dla Stronnictwa Chrześcijańsko-demokratycznego i jego przedstawicieli.

Po wyczerpaniu dyskusji, zamknął przewodniczący zebranie, dziękując posłowi Bresińskiemu za łaskawe wzięcie udziału w obradach oraz wszystkim członkom za przybycie i żywe zainteresowanie się hasłem: „Przemysłowi cześć!”

ZASTÓJ W PRZEMYSŁE. Z Włocławka donoszą, że zastój w przemyśle daje się odczuwać dotkliwie w fabrykach, wytwarzających artykuły żywnościowe. Wszystkie fabryki tytoniu posiadają wielkie zapasy swych wytworów i nie mają rynków zbytu. Fabryka mączki kartoflanej w Borzymiu posiada w magazynach cały zapas zeszłoroczny. Również i cukrownie posiadają nadmiar cukru i poszukują nabywców.

BUDŻET SOWIETÓW. O skarbości Rosji Sowieckiej pisze „Daily Telegraph” londyński z dnia 4-go bież. m.:

Rząd Sowiecki ogłosił już swój budżet za pierwsze trzy kwartały roku 1922. Po raz pierwszy się to zdarzyło i komisarz jest dumny ze swego dzieła. Wydatki mają wynosić sumę równającą się 1 miliardowi 403 milionom złotych rubli.

Finansiści sowieccy naiwnie twierdzą, że ich budżet z deficytem 17 procentowym jest korzystniejszy od niemieckiego lub polskiego. Ale zapominają o jednej rzeczy. Mianowicie cały dochód obliczony z rządowych przemysłów i podatku od żywności wynika głównie z międzydepartamentowych ksiąg rachunkowych, a nie oznacza nowych pieniędzy wpływających do skarbu. Naprzykład dochód z kolei za ruch osobowy jest wprost nieznaczny. To samo odnosi się do podatku od żywności i innych źródeł dochodów. Więc w rzeczywistości deficyt zbliża się raczej do 80-procentowego na ogólną sumę budżetu a nie 17 procentowego.

STOSUNKI POLSKO-SOWIECKIE. Komisarz dla spraw zagranicznych, Cziczerin, składając życzenia noworoczne Rządowi Polskiemu, ponownie stwierdził, że po fazie trudności, następuje okres normalnych stosunków polsko-sowieckich.

PREŚLADOWANIA PRUSKIE. Miejski urząd policji w Olsztynie odmówił legalizacji stowarzyszenia p. n. „Związek Polaków w Pruszech Wschodnich”, pod pozorem jakoby działalność tego Związku zagrażała spokojowi wewnętrznemu w kraju.

Związek ten miał być organizacją obejmującą wszystkie ugrupowania Polaków na obszarze Warmji, Powiśla i Mazurów, zaś głównym jego zadaniem — obrona praw polskiej mniejszości narodowej, wobec ciągłego prześladowania, wszelkich objawów polskości ze strony władz pruskich.

Przeciw decyzji policji olsztyńskiej organizatorzy Związku odwołali się do Prezydenta Rejencji i pruskiego Ministra Spraw Wewnętrznych, dotąd jednak żadnej odpowiedzi nie otrzymano.

OBNIŻENIE CEN WYROBÓW TYTONIOWYCH. Ministerstwo Skarbu w konsekwentnym dążeniu do podniesienia i stabilizacji kursu waluty polskiej uważa za jeden z pierwszych środków, wiodących do tego celu, obniżenie skali kosztów utrzymania. Cel ten może być osiągnięty kosztem ofiar nietylko ze strony obywateli, ale i ze strony państwa. Pragnąc dać w tym kierunku przykład, Minister Skarbu zarządził z dniem 1 stycznia 1922 r. obniżenie cen wyrobów tytoniowych o 25 proc. cen dotychczasowych, w tem przeświadczeniu, że przykład ten znajdzie licznych naśladowców wśród wszystkich sfer społeczeństwa.

Telegramy.

Układ gwarancyjny.

Warszawa, 12. 1. Z Paryża donoszą, że o ile Francja zawrze z Anglią układ gwarancyjny, to musi uzyskać zapewnienie bezpieczeństwa na Wschodzie Europy; bez względu na to, czy ta gwarancja rozszerzy się na Polskę, czy nie, Francja pozostanie

związana z Polską układem militarnym, o podobnym charakterze, jak z Belgją.

Jednocześnie należy zwrócić uwagę, że rozpoczęły się rokowania z Włochami w sprawie przystąpienia tych do układu gwarancyjnego, bowiem Bonomi zagroził, że jeżeli Włochy zostaną w tym układzie pominięte, to zawrą przymierze z Niemcami. Wobec tego Briand, pomimo pierwotnej niechęci musiał się zgodzić na podjęcie układów z Włochami. Projekt, rozważane na Radzie Najwyższej.

Warszawa, 12. 1. Na ostatnim posiedzeniu Rady Najwyższej omawiano także sprawę dalszego istnienia Ligi Narodów, której autorytet, wobec wycofania się Ameryki, jest nikły.

Pogłoski, jakie krążyły, o zamiarze rozwiązania Ligi Narodów są bezpodstawne. Przedwczesne są również wieści o utworzeniu nowego związku pod nazwą Stany Zjednoczone Europy.

Zwycięstwo bloku narodowego.

Warszawa, 12. 1. Korespondent „Gazety Warszawskiej” donosi z Wilna, że według ogólnego obliczenia, blok narodowy otrzyma od 49 do 51 mandatów, chociaż liczby ponad to nie są wykluczone.

W poszczególnych miejscowościach blok narodowy uzyska: w Wilnie 15 mandatów; Wilno powiat — 4 do 5: Lida powiat i miasto — 9 do 10; Wasiliszki — 7: Oszmania — 2: Brasław — 6: Trocki — 3; Świeciany 3.

Prowokacyjna mowa.

Katowice, 11. 1. Prezydent Calonder podjął wczoraj ostatnią już podróż inspekcyjną po obwodzie przemysłowym G. Śląska, przyczem zwiedził lazaret w Kozienicy Rudzkiej i państwową kopalnię Królowej Ludwicy w Zabrze. Generalny dyrektor tej kopalni, p. Stähler wygłosił przy tej sposobności mowę, która — jak się dowiaduje z kół otoczenia p. Calondera — wywarła na nim bardzo przykre wrażenie. P. Stähler z prawdziwą hakatystyczną zaciętością dowodził Calonderowi jako delegatowi Rady Ambasadorów, iż Rada Ligi Narodów i Rada Najwyższa popełniły najwyższe głupstwo, dzieląc Górny Śląsk, gdyż niemiecka to ziemia i niemiecką pracą rozwinęła się.

P. Calonder pominął tę mowę milczeniem, a delegaci niemieccy znaleźli się w nader trudnej i nieprzyjemnej sytuacji i czyli Stählerowi wymówki z tego powodu, dowodząc mu, iż nie jego rzeczą, jako urzędnika państwowego jest wtrącać się w decyzję Państw Sprzymierzonych i wypowiadać przed jej przedstawicielem polityczne mowy. Robotnicy tej kopalni postanowili odpowiednio zareagować na tą prowokacyjną mowę dyrektora hakatysty.

Dom

Z ogrodem
i 1 1/2 morgi gruntu
zaraz do sprzedania

Wiadomość w Administracji.

Zakupuję bydło

wszelkiego rodzaju
i placę najwyższe ceny

Buszewicz, Kościan.

Telefon Nr. 3.

Na terytorjum polowania

Wielichowo - Trzcina - Lubiechowo
Łubnica-Gradowice i Mokrzec
będzie wyłożona

† trucizna †

dla drapieżników przez cały rok.

Majątność Wielichowo.

Papier pakowy

ma na składzie
DRUKARNIA
KLÓSKOWSKIEGO
w Śmiglu.

Piekarnia z domostwem

i inwentarzem
jest do sprzedania
Emil Rolle
mistrz piekarski
Śmigiel, ul. Lipowa 32

Dom, chlew, stodoła

: moeno budowana:
z małym ogródkiem
jest zaraz do sprzedania
St. Zarabski Poladowo.

Szelak, Klej i Bejce orzechowa

poleca po najtańszej cenie.

St. Kotecki

Drog. Poznańska
Śmigiel — Wielichowo

przedstawicieli urzędników i robotników, oraz kierowników poszczególnych oddziałów.

Bankiet otworzył prezes Rady Nadzorczej p. Seweryn Samulski przemówieniem powitalnym, toastując na cześć gości, poczem Dyrektor Suchowiak wygłosił toast na cześć przedstawicieli Rządu, wiceprezes Rady Nadzorczej hr. Bniński, — na cześć pracy, uwydatniając zasługi kierowników, urzędników i robotników. P. Dyrektor Suchowiak uczcił Bank Związku Spółek Zarobkowych, z którym firmę łączy bardzo ściśle interesy od długiego szeregu lat.

Zgrona przybyłych gości p. inż. prof. Okolski wygłosił toast imieniem Związku Polskich Przemysłowców Metalowych, którego jest dyrektorem, na cześć mrówczej pracy, kończąc życzeniami dalszego rozwoju dla przedsiębiorstwa. Dalej Ks. Patron Adamski toastował na cześć pioniera wielkopolskiego przemysłu Seweryna Samulskiego, Wojewoda Celiński na cześć rodziny Cegielskich, z której obecna była na bankiecie wdowa po ś. p. Szambelanie Cegielskim, oraz syn sędziego Jan Cegielski. Wiceprezydent miasta dr. Kiedacz w przemówieniu swym wspominał o więzach, łączących tak olbrzymie przedsiębiorstwo z miastem i jego interesami, podnosząc zasługi fabryki dla rozwoju miasta.

W toku dalszych przemówień chwytali słuchaczy za cerce szereg przemówień jubilatów-robotników, najstarszego modelarza Gajdy i najstarszego tokarza Wtorkowskiego, z których słów płynęły uczucia wdzięczności i zadowolenia ze stosunku kierownictwa fabryki względem rzeszy robotniczej.

Premjer czeski o odbudowie Rosji.

Świąteczny numer „Prager Presse” przynosi na miejscu naczelnym artykuł premjera czeskiego p. Benesa p. t.: „Konferencja dla gospodarczej odbudowy Rosji i Europy”. Artykuł nawiązuje do wyłoniowych w ostatnich tygodniach projektu europejskiej konferencji gospodarczej, przyczem oddziela sprawę gospodarczej odbudowy Rosji od sanacji gospodarczych stosunków ogólnoeuropejskich. Rozpatrując sytuację gospodarczą Europy, uważa projekt konferencji mający ją uzdrowić, za fantastyczny.

„Wyjście z ogólno-światowego i europejskiego kryzysu gospodarczego — pisze — może być tylko powolnym i bardzo ciężkim. Każde państwo musi zacząć stanowczo od siebie, nie może ono oczekiwać pomocy od innych. Musi ono posiadać zmysł konstruktywny w rzeczach politycznych i gospodarczych, musi myśleć o tem, że nie wystarczy sobie samemu i szukać drogi nie tylko do wewnętrznej, ale i do zewnętrznej konsolidacji. Bez namiętności i sentymentalizmu musi obliczyć gospodarcze korzyści i szkody tej czy innej polityki wewnętrznej i tych czy innych dążeń zewnętrznych. W wewnętrznej polityce wyrażono to przez hasło „pracuj i oszczędzaj”, albo przez zasadę, że należy więcej produkować, a mniej konsumować. W polityce zagranicznej oznacza to szybkie nawiązanie dawnych stosunków, usunięcie konfliktów, zawieranie traktatów handlowych i udoskonalenie komunikacji. W tym duchu trzeba jednocześnie zacząć pracę w różnych stronach Europy, każde państwo w swoim zakresie.”

Zupełnie odmiennie zapatruje się p. Benes na możliwość konferencji w sprawie odbudowy Rosji. Tę, w przeciwieństwie do poprzedniej, uważa za zupełnie możliwą i realną. Sytuacja w Rosji doszła obecnie do punktu zwrotnego. Rząd bolszewicki szuka wyjścia z gospodarczego chaosu, w jakim znalazła się Rosja. Pojawiają się coraz to nowe pomysły gospodarczej odbudowy tego państwa. Czechy stały konsekwentnie na stanowisku nieinterweniowania wojskowo w Rosji „w przekonaniu, że Rosji można dopomóc tylko przez długotrwałą politykę rekonstrukcyjną, a szczególnie przez gospodarczą interwencję obliczoną na wielką skalę. Już przed dwoma laty broniliśmy zasady gospodarczego wkroczenia do Rosji przez nawiązanie stosunków niepolitycznej natury — kierowani jednym tylko celem, otwarcia Rosji dla Europy.”

„Dzisiaj wewnętrzny rozwój Rosji doszedł już tak daleko, że na ogół nie będzie tam przeszkod dla tego rodzaju rozwikłania, które oznacza postępującą bez przerwy zmianę rządu sowieckiego na rząd normalny, oparty o współdziałanie poszczególnych klas i czynników politycznych, gospodarczych i społecznych”. Chodzi o ratowanie milionów ludności rosyjskiej i ułatwienie poszczególnym warstwom w Rosji zajęcia takiego stanowiska, jakie im się należy.

„Konferencja nad problemem rosyjskim, któraby wyszła z tego rodzaju założeń, miałaby niewątpliwie sukces. Co do praktycznego przeprowadzenia taktyki, możnaby zapewne z łatwością osiągnąć zgodę. Konferencję taką możnaby odbyć z sukcesem tym większym, że doprowadziłaby do syntezy to, co właściwie wisi w powietrzu lub nawet w rzeczywistości już się zaczyna dokonywać.”

Krótki sens wywodów czeskiego premjera jest więc następujący: Najpierw odbudowa Rosji, później pomyślimy o reszcie Europy. Altruizm ten płynie zaś niewątpliwie z chęci, aby rekonstrukcja Europy nie odbyła się bez udziału Rosji, która wówczas głos swój również będzie mogła rzucić na szalę. Za kim on padnie, to będzie oczywiście zależało od tego, kto w czasie odbudowy Rosji ugruntuje w niej swoje wpływy gospodarcze i polityczne.